

SIPOON KUNNAN SISÄILMAOHJEISTUS

SAATESANAT

Tervetuloa lukemaan Sipoon kunnan sisäilmaohjeistusta.

Tähän ohjeeseen olemme keränneet kunnan sisäilma-asioihin liittyvät yleiset linjaukset. Asiakirjassa esitellään mm. sisäilmaprosessin vaiheet eri roolien kautta, yleiset toimintatavat ja Toimitilat -yksikön vastuut. Asiakirja tarjoaa siis lisätietoa kaikille kuntalaisille kunnan käytössä olevien rakennusten sisäilmaan liittyvistä asioista.

Tämän ohjeen lisäksi olemme laatineet henkilökunnalle oman ohjeen nimeltä "Kunnan työntekijöiden sisäilmasto-ohje". Myös tämä asiakirja on kaikkien kuntalaisten luettavissa kunnan verkkosivuilta.

Sipoon kunta / Toimitilat

SISÄLLYSLUETTELO

1. TOIMITILAT -YKSIKÖN ESITTELY	10. TIEDOTUS SISÄILMA-ASIOISSA
2. SISÄILMAPROSESSIN KULKU	11. SISÄILMATYÖRYHMÄ
3. TYÖNTEKIJÄN PROSESSIPOLKU	12. VIRANOMAISTARKASTUKSET
4. KUNTALAISEN PROSESSIPOLKU	13. VÄISTÖTILAT
5. TILAN VASTAAVAN PROSESSIPOLKU	14. OIREKYSELYT
6. TOIMITILOJEN PROSESSIPOLKU	15. MUUT TOIMENPITEET
7. TYÖTERVEYDEN ROOLI	16. TUTKIMUKSET
8. TYÖSUOJELUN ROOLI	17. KORJAUKSET JA RAKENTAMINEN
9. SISÄILMA-ASIOIDEN VIESTINTÄ	18. LISÄTIETOA SISÄILMASTA

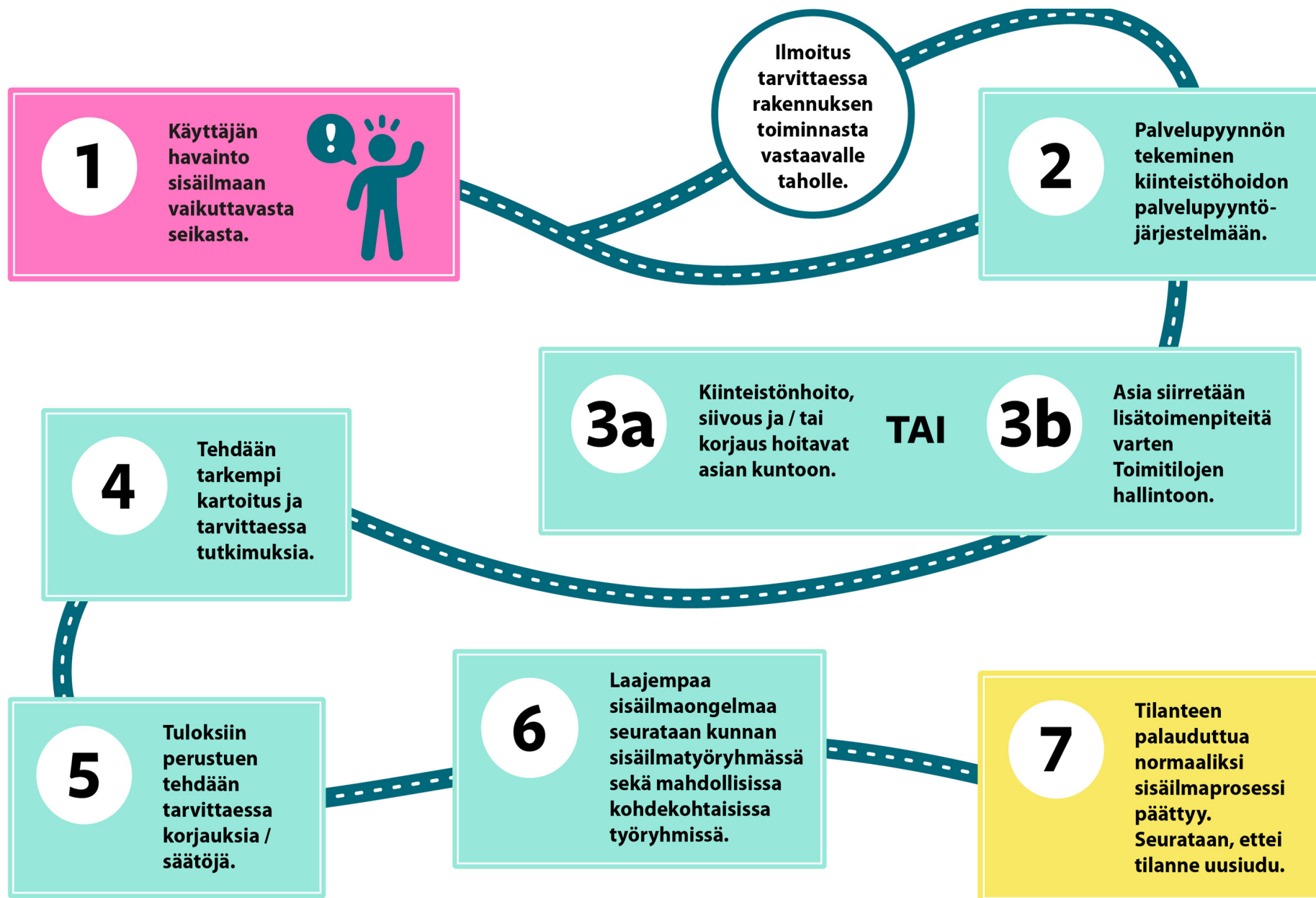
TOIMITILAT -YKSIKÖN ESITTELY

Sipoon kunnan Toimitilat -yksikkö vastaa kunnan toimitila- ja varastorakennuksista. Näihin kuuluu mm. kaikki koulut, päiväkodit, liikuntapaikat, terveysasemat, nuorisotalot ja kulttuurirakennukset. Omia rakennuksia kunnalla on noin 100 kappaletta. Tämän lisäksi Toimitilat -yksikkö vastaa myös kunnan käyttöön ulkopuolisilta vuokranantajilta vuokratuista tiloista. Yksikön palveluihin kuuluu rakennuksiin liittyvä hallinto, asiakaspalvelu, kiinteistöhoito, talotekniikka, siivous, korjauspalvelut ja rakennuttaminen. Toimitilat -yksikössä on työntekijöitä yhteensä noin 65 henkilöä.

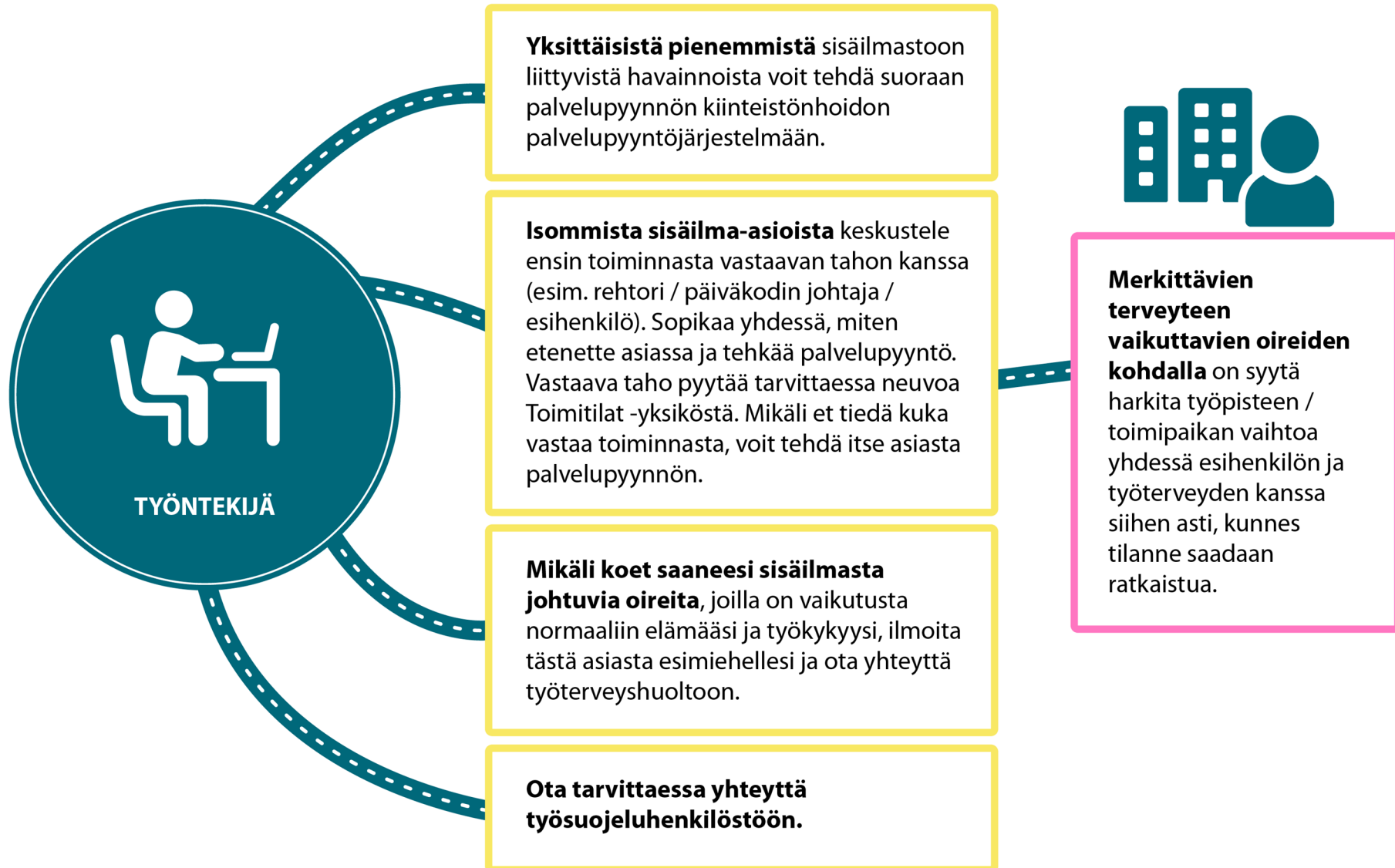
Toimitilat -yksikkö vastaa myös kunnan sisäilma-asioista. Sipoossa sisäilma-asioihin ja mahdolliseen sisäilmasta aiheutuvaan oireiluun suhtaudutaan vakavasti. Rakennusten käyttäjien ja kuntalaisten yhteyshenkilönä asian tiimoilta toimii Toimitilojen asiakaspalvelupäällikkö. Hän on myös kunnan sisäilmatyöryhmän puheenjohtaja. Mahdolliset sisäilmaongelmat ratkaistaan kuitenkin aina yhteistyössä kaikkien Toimitilojen asiantuntijoiden kanssa.

SISÄILMAPROSESSIN KULKU

TYÖNTEKIJÄN PROSESSIPOLKU

KUNTALAISEN PROSESSIPOLKU

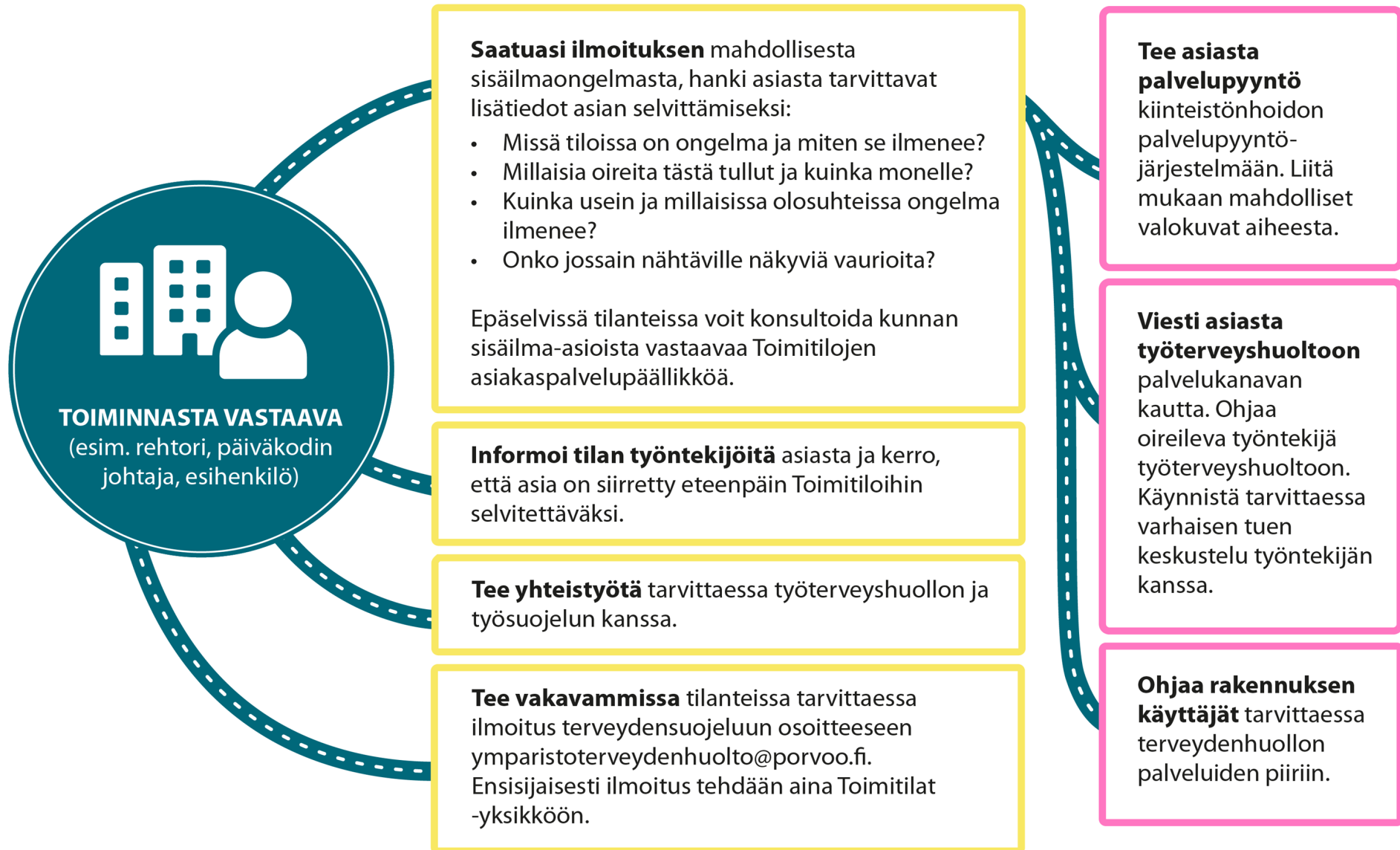
Laita havainnosta sähköpostia joko rakennuksen toiminnasta vastaavalle tai osoitteeseen toimitilat@sipoo.fi. Liitä viestiin mukaan tilan numero / tarkentava tieto tilasta, mahdolliset kuvat ja tarkat havainnot esim. hajuista tai vaurioista.

Mikäli läheisesi oireilee, ottakaa yhteys terveydenhuoltoon. Lapsia koskevissa asioissa tulee ottaa yhteyttä neuvolaan tai kouluterveydenhuoltoon. Aikuisten tulee hakeutua omalle terveysasemalle tai työterveyteen.

Ilmoita käynnin jälkeen kunnan Toimitilat -yksikköön (toimitilat@sipoo.fi), mikäli lääkäri epäilee, että oireet johtuvat kunnan omistaman rakennuksen sisäilmasta.

Vakavammissa tapauksissa voi pyytää ohjeita Porvoon Ympäristöterveydenhuollolta.

TILAN VASTAAVAN PROSESSIPOLKU

TOIMITILOJEN PROSESSIPOLKU

1

Ilmoitus saapuu käsiteltäväksi kiinteistönhoidon palvelupyyntöjärjestelmään.

Kiinteistönhoito / siivous / korjauspalvelut ottaa ilmoituksen vastaan. Mikäli kyseessä on toimenpide, joka ei vaadi laajempaa selvittelyä, hoidetaan asia kuntoon.

2

Laajemmat sisäilmaongelmat / epäselvät tilanteet **siirretään sisäilma-asioista vastaavan ja / tai talotekniikkavastaavan käsiteltäväksi**. Vastaava tulee käymään kohteella. Tarvittaessa mukaan otetaan myös muita Toimitilojen asiantuntijoita. Käynnin aikana tehdään alustava arvio ja suunnitelma jatkosta.

3

Käyntiin perustuen **tehdään tarvittaessa vaadittavat tutkimukset** joko toimitilojen asiantuntijoiden tai ulkopuolisten tutkimusyritysten toimesta (esim. sisäilmatutkimus, kosteusmittaukset, rakennetutkimukset). Selkeät pienemmät sisäilmaan vaikuttavat korjaukset, jotka eivät vaadi lisäselvittelyä, laitetaan saman tien kuntoon.

4

Tutkimustulosten saannin jälkeen **päätetään Toimitiloissa tehtävistä toimenpiteistä**. Tutkimustulokset toimitetaan aina myös toiminnasta vastaaville esihenkilöille yhdessä koontitiedotteen kanssa. Myös tilojen käyttäjien toiveet pyritään huomioimaan päätöksenteossa. Tarvittaessa perustetaan hankekohtainen sisäilmaryhmä. Kohde otetaan sisäilmatyöryhmän listalle seurantaan.

5

Toimenpiteiden **suunnittelu, budjetointi ja toteutus** sekä mahdollisen väistötilatarpeen arviointi

6

Toimenpiteet

7

Jälkiseuranta ja tarvittavat tarkastusmittaukset

VUOROVAIKUTTEINEN VIESTINTÄ

TYÖTERVEYDEN ROOLI

TYÖSUOJELUN ROOLI

SISÄILMA-ASIOIDEN VIESTINTÄ

TIEDOTUS SISÄILMA-ASIOISSA

Tiedotusvastuu jakautuu sisäilmahankkeissa lähtökohtaisesti seuraavasti:

Toimitilat -yksikkö tiedottaa sisäilma-asioista ja tutkimustuloksista mm. tilakäyttäjiä, henkilöstöä, huoltajia, työterveyttä, työsuojelua, ympäristöterveydenhuoltoa ja kouluterveydenhoitoa. Yksikkö antaa vastauksia yleisiin kysymyksiin ja tiedusteluihin kaikille eri asiakasryhmille. Yksikön kautta voi tilata myös tarvittaessa nähtäväksi julkiset tutkimusraportit.

Kunnan tiedottaja laatii isommista sisäilmauutisista lehdistötiedotteet. Lähtötiedot tiedotteisiin tulee Toimitilat -yksiköltä.

Esihenkilöt ja osastojen johtajat varmistavat, että Toimitilat -yksiköstä saadut tiedotteet välittyvät kyseisen rakennuksen henkilöstölle. Lisäksi he välittävät tilakäyttäjille ja huoltajille tarkoitetut tiedotteet perille (esimerkiksi Wilma-järjestelmän kautta).

Isompien korjaus- ja rakennushankkeiden tietoja löytää myös kunnan kotisivuilta Sipoo rakentaa ja kehittää -sivulta. Tuonne päivitetään ajankohtaista tietoa ympäri Sipoota käynnissä olevista rakennus- ja kehityshankkeista.

SISÄILMATYÖRYHMÄ

Kunnan sisäilmatyöryhmä kokoontuu noin 2-4 kertaa vuodessa sähköisessä Teams-palaverissa. Kokoukseen kutsutaan mukaan niiden tilojen vastuuhenkilöt ja muut yhteistyötahot, joiden rakennukset ovat esityslistassa. Tämän lisäksi mukaan kutsutaan kaikkien eri yksiköiden vastuutahot, kunnan työsuojelu, työterveys, Porvoon ympäristöterveydenhuolto ja mahdolliset erikseen pyydyt asiantuntijat / luottamusmiehet. Lisäksi kokoukseen osallistuu Toimitilojen asiantuntijat ja sisäilmatyöryhmän puheenjohtaja.

Sisäilmatyöryhmässä käydään pääpiirteittäin kaikki sisäilma-kohteet läpi ja niiden sen hetkinen tilanne. Tilanteista keskustellaan yhdessä ja pyritään löytämään eri ratkaisutapoja ongelmiin. Yhteistyö eri asiantuntijaryhmien kanssa vahvistaa päätösten monipuolisuutta ja asettaa painopisteet oikein. Sisäilma-asioita käsitellään myös kunnan yhteistyökomitean kokouksissa 4-6 kertaa vuodessa, josta tieto menee myös kunnanhallitukselle.

Tarvittaessa perustetaan kohdekohtaisia sisäilmatyöryhmiä sellaisista rakennuksista, joissa asioita tarvitsee käsitellä laajemmalla mittakaavalla säännöllisesti. Kohdekohtaisissa sisäilmatyöryhmissä on mahdollista sopia mm. tulevista korjauksista tai väistötiloihin siirtymisestä. Pääsääntöisesti sisäilmaongelmat pyritään kuitenkin ratkaisemaan hyvissä ajoin etukäteen ennen mahdollisia laajempia ongelmia.

VIRANOMAISTARKASTUKSET

Monialaiset tarkastukset

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) suorittaa kolmen vuoden välein lakisääteisen tarkastuksen kaikkiin oppilaitosympäristöihin. Tähän lasketaan mukaan myös esiopetuksen toimipisteet. Tarkastus on nimeltään terveellisyyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastus.

Tarkastukseen sisältyy useita eri osa-alueita, joista muodostuu kokonaisuus. Siinä arvioidaan sekä opiskeluyhteisön hyvinvointi että oppilaitosympäristön terveellisyys ja turvallisuus.

Tarkastus tehdään yhteistyössä eri viranomaisten ja muiden tahojen kanssa. Tarkastuksen tekemiseen tarvitaan useiden eri ammattilaisten osaamista ja lähtötietoja sekä opiskelijoiden että huoltajien näkemyksiä.

Tarkastuksiin osallistuu yleensä seuraavat tahot:

- Toiminnasta vastaava (esim. rehtori)
- Opiskeluhoito
- Terveysuojelu
- Työsuojelu
- Työterveyshuolto
- Kunnan Toimitilojen edustaja
- Oppilaskunnan jäseniä
- Vanhempainseurakunnan jäseniä

Ympäristöterveydenhuolto

Yksilön ja elinympäristön terveydensuojelua kutsutaan ympäristöterveydenhuolloksi. Kunnilla on päävastuu ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön ja valvonnan toimeenpanosta omilla alueillaan. Sipoo kuuluu yhdessä lähikuntiansa kanssa yhteistoiminta-alueeseen, jolla on yhteinen ympäristöterveydenhuolto Porvoossa. Ympäristöterveydenhuolto ohjaa, neuvoo ja valvoo mm. asumisterveyteen ja elintarvike-toimintaan liittyvissä asioissa.

Sipoon kunnan Toimitilat -yksikkö tekee ympäristöterveydenhuollon kanssa yhteistyötä mm. sisäilmastoon ja uusien tilojen käyttöönottoon liittyvissä asioissa. Ympäristöterveydenhuollosta pyydetään myös usein konsultaatioita liittyen tilamuutoksiin. Sujuvalla yhteistyöllä taataan tilojen terveydellisyys ja turvallisuus sekä voidaan ennakko- poissulkea mahdollisia riskitekijöitä tiloihin liittyen.

Aluehallintoviranomaisten tarkastukset

Aluehallintovirasto valvoo mm. sosiaali- ja terveydenhuoltoa, varhaiskasvatusta ja opetustoimea, pelastustoimea, työelämän turvallisuutta ja ympäristöterveydenhuoltoa. Aluehallintovirastoissa valvonta-asia voi tulla vireille viraston omaan havaintoon perustuen, kanteluna tai ilmoituksen kautta. Valvonta-asia tarkoittaa asiaa tai tapahtumaa, jonka osalta selvitetään, onko asiassa toimittu lain vastaisesti tai muuten moitittavalla tavalla. Aluehallintovirastoon voi tehdä kantelun siinä tilanteessa, kun palveluntarjoajalle / toimijalle tehty muistutus ei ole johtanut riittävään yhteisymmärrykseen.

VÄISTÖTILAT

Välillä on tilanteita, jolloin todetaan, että tilojen sisäilmaongelmat johtuvat niin vakavista syistä, että rakennuksen käyttöä ei voida enää jatkaa ennen korjaamista / uusimista. Tällöin käyttäjät yleensä siirtyvät väistötiloihin.

Kouluissa ja päiväkodeissa tämä tarkoittaa yleensä sitä, että lapset siirretään muihin alueen kouluihin / päiväkoteihin korjauksen ajaksi. Muissa kunnan tiloissa väistöpaikat mietitään tapauskohtaisesti. Väistötiloihin siirtyminen tehdään lähtökohtaisesti suunnitelmallisesti. Ajoittain on kuitenkin tilanteita, jotka vaativat nopeampaa reagointia ja välitöntä muuttamista.

Toimitiloilla ei ole väistöön tarkoitettuja erillisiä tiloja. Mikäli väistötilojen tarve on laaja ja pitkäaikainen, päädytään yleensä tilaamaan paviljonkirakennukset. Hankintapäätöksen jälkeen paviljonkien suunnittelu-, tilaus- ja rakennusaika on yhteensä noin 1-1.5 vuotta. Väistötiloista palataan korjattuun / uusittuun rakennukseen töiden päätyttyä.

OIREKYSELYT

Tarvittaessa käyttäjille voidaan tehdä oirekyselyitä lisätietojen saamiseksi ja oireiden kartoittamiseksi. Sipoon kunnassa kyselyitä käytetään lähinnä sellaisissa tilanteissa, joissa riittäviä lähtötietoja ei ole muuten saatu kerättyä esim. tutkimusten ja haastatteluiden kautta.

Oppilaiden kysely voidaan tehdä esimerkiksi THL:n oirekyselynä. Henkilöstön oirekyselyt ja olosuhdearvioinnit tekee aina työterveyshuolto.

Oirekyselyiden tilaamisesta päätetään tarvittaessa kohdekohtaisissa sisäilmatyöryhmissä vastuutahojen toimesta.

MUUT TOIMENPITEET

Tiloihin voidaan tuoda myös ilmanpuhdistimia, mikäli näiden koetaan helpottavan sisäilmaongelmaa, eikä laajemmissa tutkimuksissa ole löytynyt varsinaista syytä ongelmiin.

Ilmanvaihtoa on myös tietyissä rakennuksissa mahdollista tehostaa joko pysyvästi tai väliaikaisesti. Tämä saattaa auttaa sisäilman vaihtuvuuteen ja raikastumiseen. Sipoon kunnassa ilmanvaihtoa ei suljeta koskaan yöajaksi kokonaan.

TUTKIMUKSET

Sisäilma-asioita selvitetessä käytetään yleensä aina apuna erilaisia tutkimusmenetelmiä. Tutkimusten laajuus ja kesto riippuu siitä, millaisia asioita tulee tutkia. Sipoon kunnan omistamissa rakennuksissa kaikki tutkimukset tilaa aina kunnan Toimitilat -yksikkö. Tutkimuslaajuuden määrittelemiseen käytetään apuna Toimitilojen asiantuntijoita, ammattitutkijoita ja käyttäjiä. Oireiden laatu, määrä ja esiintyvyys tulee myös aina huomioida tutkimussuunnitelmaa laadittaessa.

Yleensä sisäilmanäytteiden ottoon, analysointiin ja vastausten saantiin raportin muodossa menee noin 2-3 kuukautta. Materiaalinäytteiden ottamiseen, analysointiin ja vastauksiin menee suunnilleen sama aika. Välillä jo tehtyä näytteenottoa joudutaan laajentamaan tai ottamaan tarkentavia näytteitä. Tämä voi pitkittää tutkimusajan jopa 4-6 kuukauteen.

Pinta- ja rakennekosteusmittausten sekä savukokeiden tulokset ovat yleensä heti nähtävissä tutkimushetkellä, mutta varsinainen tutkimusraportti ja korjaussuositukset ovat vasta hieman myöhemmin käytettävissä. Virallisen raportin saantiin menee yleensä noin 3-4 viikkoa.

Varsinaiset korjaustoimenpiteet voidaan päättää ja suunnitella vasta, kun kyseinen ongelma on saatu paikannettua ja syy selvillä. Korjauksia ei kannata tehdä, mikäli ei ole varmuutta siitä, mistä kyseinen ongelma johtuu.

Tutkimusten tuloksista tiedotetaan aina rakennusten työntekijöitä ja käyttäjiä sekä huoltajia. Tilojen esihenkilöille toimitetaan myös tarvittaessa tutkimusraportit tutustuttaviksi. Valmiit tutkimusraportit ovat julkisia ja pyydetessä ne saa nähtäväksi kunnan Toimitilat -yksiköstä.

KORJAUKSET JA RAKENTAMINEN

Tehtävät korjaukset perustuvat aina asiantuntijoiden havaintoihin, tutkimustuloksiin ja korjaussuunnitelmiin. Korjausten laajuus ja kesto vaihtelevat rakennuksista tehtyjen löydösten mukaan.

Kiireelliset korjaukset esimerkiksi kosteusvauriot, rakenneviat tai sisäilmaan akuutisti vaikuttavat seikat korjataan mahdollisimman nopeasti tulosten saannin jälkeen. Kiireettömät sisäilman laatuun tai tilojen käyttöön vaikuttavat asiat korjaamaan yleensä seuraavan puolen vuoden aikana.

Mikäli tutkimustuloksissa ei havaita ongelmia rakennuksessa, korjauksia ei tehdä. Tilanteen seuranta kuitenkin jatketaan, mikäli käyttäjillä on edelleen oireita. Tällöin pyritään saamaan lisätietoa asiasta ongelman ratkaisemiseksi.

Kunnan rakennushankkeissa pyritään tekemään työt aina puhtausluokka 1:n mukaan, jolla päästään hyvään sisäilmaan. Lisäksi kiinnitetään erittäin suurta huomiota pölynhallintaan sekä loppusiivoukseen. Hankkeisiin sidotaan mukaan puhtaudenhallintakoordinaattori, joka tarkistaa työn jälkeä hankkeen aikana ja puuttuu epäkohtiin.

LISÄTIETOA SISÄILMASTA

Sipoon kunnan rakennusten sisäilmavastaavan yhteystiedot:

Henna Salminen

Asiakaspalvelupäällikkö / Toimitilat

Puhelin 050 383 0793

henna.salminen@sipoo.fi

Luotettavaa lisätietoa sisäilma-asioista ja valvonnasta löydätte esimerkiksi näistä osoitteista:

<https://thl.fi>

<http://www.sisailmayhdistys.fi>

<https://www.allergia.fi>

<http://www.tyosuojelu.fi>

<https://www.hengitysliitto.fi>

<https://avi.fi>

<https://porvoonymparistoterveydenhuolto.fi/>

